

emlügyi mi-
ogadja.

észletes fel-
nek mellék-
tás és kö-
vatalnál a
vehető, il-

97. évi ja-

zeti hivatal.

120-33

ny.

atósági bi-
gy. 48069.
-dettai th.
on gyakor-
elrendel-

két évre
7. évi feb-
órájára a
tészeti hi-
rt ajánlati

elhivatnak,
ára vonat-
ítandó 5%
ataikat ki-
ezett hiva-
k be, mivel
mbe nem

vonatkozó
államépíté-
s órákban

hogyan az
ni észlelés
ként 1296
özelekedett
ágot.

delemügyi
évi 8086.
vámújak

3 kr.
2 kr.
2 kr.

1 kr.
50 kr.

Január hó
hivatal.

Beosztásos iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-és szám,

hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felajánlások intézendők.

Telefon szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ----- 12 ft.
Félévre ----- 6 .
Negyedévre ----- 3 .
Egy hóra ----- 1 .
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével

Nagybecskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 21. szám.

Szerda, január 27.

A levélügy.

Nagybecskerek, január 27.

(L. L.) A nemzeti párt hallatlan czi-
nizmussal hatalmába ejtett egy jelenték-
telen ügyet, hogy abból botrányt csináljon,
amint az csak egy botrányhajhászó dema-
gógpárt szájaizének lehet kellemes. Jobb
izléssel és gentlemanhez illőbb felfogással
bíró embereknek lelkük mélyéig meg kell
undorodniok az ily vitáktól és mindama
expektorációkat, melyekkel a szóban levő
ügyet kísérték, valóban nem lehet tanu-
ságtételre felhívni az ellenzéknek sem jó
izlése, sem korrekt magatartása mellett.

Az ellenzéki tüzes szónokok sok ösz-
se-visszabeszédéből csak fáradtsággal lehet
kihámozni vádjuknak a magját és ez a
mag azt akarja mondani, hogy a minisz-
terelnök a képviselőházban egy levelet
olvasott fel, melyet egy nemzeti párti
képviselő irt a néppárt irodafőnökének és
vezérének és amelyben a közös, együttes
politikai eljárás szükséges voltára történik
utalás.

A kérdés, a mely a dolog lényegé-
ből ered, s a melyre nagy súlyt kell fektet-
ni és amelyet csak az ügygyel össze-
függésben szabad tárgyalni, — ez a
kérdés a levél származását illeti, illetve a
módot, amelyen az a miniszterelnök iratai
közé került. Báró Bánffy ez irányban
ma megadta a legfeltétlenebb és a leg-
őszintébb feleletet. Egy budapesti kormány-
párti napilap szerkesztője sok egyéb iro-
mánnyal együtt egy magán féltől kapta
ezt a levelet, aki a néppárt által bérben
birt helyiségbe ment lakni a néppárti
iroda kiköltözése után. Ez a magán fél az
üres lakásban egy csomó irományt talált,

melyet az említett főszerkesztőnek adott
át. Ez az ur különösen Blaskovich
képviselő levelét oly érdekesnek és fon-
tosnak találta, hogy kötelességének tartotta
arról a miniszterelnököt értesíteni.

A szerkesztő, aki a nyilvánosság előtt
jól ismert és mindenki által korrektnek
elismert személyiség, a miniszterelnök távol-
létében Jeszenszky miniszteri tanácsos-
nak adta át a levelet jelentéstétel végett.

Jeszenszky miniszteri tanácsos,
akiről itt szó van, átadta a levelet báró
Bánffynak a minden irányban kifogás-
talan és korrekt származás közlése mellett,
báró Bánffy pedig becsatolta azt más
fontos, a pártok alakulására vonatkozó ok-
mányokhoz.

Utolsó nagy beszéde alkalmával, mely-
ben a parlamenti pártok egymáshoz való
viszonyát tette beható bírálat tárgyává a
miniszterelnök és amelyben éppen a nem-
zeti párt által gyakran hangoztatott ama
vádat czáfolta meg, mintha a kormánypárt
titkos szövetséget kötött volna a függet-
lenségi párttal, felhasználta ezt a minden-
esetre igen érdekes levelet, hogy megáll-
pítsa azt az összeköttetést, melyben a nem-
zeti párt a néppárttal áll.

Most már bárminő állásponttól viz-
sgálja valaki ezt az ügyet, azt be kell is-
mernie, hogy itt más mindenki helytelenül
cselekedett, csak a miniszterelnök nem,
aki a szóban levő levelet a legjobb, a leg-
megbízhatóbb, a legkorrektebb kezeiből
kapta, miniszteri tanácsosa kezeiből, aki
viszont képes arra a kifogástalan forrásra
hivatkozni, mely az ő szolgálatára állt.

Bizonyos, hogy a nemzeti pártnak
kellemetlen meglepetés a konstataált együtt-
működése a demagógok pártjával és nagy-

bölcse ki is tért e kérdés fejtegetése elől;
de ép oly kétségtelen, hogy mindenütt,
ahol érzékkel és szívvel bírnak Magyar-
ország fejlődése, a magyar államiság fenn-
állása, a monarchia nagyhatalmi állása
iránt, szíves készséggel elfogják ismerni
báró Bánffynak azt a nagy érdemét,
hogy tekintet nélkül való eljárása által
egy nagy veszedelemtől még idejekorán
meg akart óvni és ezt a szándékát, e szán-
dékának a kivitelét felfelé és lefelé egyformán
nagy és elévülhetetlen érdemként kell felszá-
mitani.

Ezek után reméljük, az igen t. nem-
zeti párt megtalálta a nyitját annak, a
reá nézve — elismerjük — lesújtó körül-
ménynek, hogy a párt szabadelvi, tehát
java része kimaradt a képviselőházból.

Szabad orvos egyesület, vagy kötelező kamara.

Nagybecskerek, január 27.

A napokban kaptuk a nagybecskereki or-
vosegyesület igen megleghangu felhívását, melyben
lelkes indokolással hívja fel a megyei orvos-
kartásakat egy megyei orvosegyesület alakítására.

Előre is örülünk, hogy ezen életre való
eszmé mindinkább tért hódít, s hogy megyénk
tiszteletreméltó orvosi kara is életjelt ad magá-
ról. Folyton olvassuk a fővárosi lapokban, hogy
országszerte indult meg mozgalom az orvosok
közé s mi is, kik éber figyelemmel kísérjük a
dolgok folyását, csak rokonszenvezhetünk ezen
akcióval. S eléggé csodálkoztunk, hogy me-
gyénk nagyszámu orvosi kara ez irányban még
nem tett semmit, pedig sok-sok tenni való van.
Végre talán az egyesülés révén, melynek létre-
jöttén egy perczig sem kételkedünk, a régi kar-
társi viszony helyre fog állani és a rokonérze-

A „TORONTÁL“ tárczája.

Lemondanék.

Sok ember vágya gazdagodni
S boldog, ki magas polczra jut,
A boldogtalan halni tudna
Örökké élni ugy se tud.

Boldog az is, akit szeretnek
És vágya mégis sok, elég
Egészen czélját egy se éri,
Én hát minék is küzdenék.

Töröm fejem már rajta régen:
Ha cserbe hagytam a remény
Lemondok és a lemondással
Tán boldog volnék én szegény.

Hisz az is volnék régen, régen,
Nem tudok rosszat senkiről,
De czéлом azért mégse érem:
Lemondanék, de nincs miről.

Czarina Szilárd.

Ecce Homo.

(Munkácsy Mihály legújabb festménye.)

— A „Torontál“ eredeti tárczája. —

Meghívott vendégek, művészek s előkelő
ségek előtt mutatták be a hét folyamán Drezd-
ban Munkácsy „Ecce Homo“ című nagyszabású
festményét, melyben az ezredévi kiállítás tartalma
alatt a mi közönségünk is gyönyörködött.

Igazi élvezettel olvasom egy ottani ismerő-
söm levelét, aki a képzőművészeti társaság tagja,
hogy mily óriási hatással volt a kép a szem-
lélőkre.

A tárgy magasztossága; a keresztülvitelnek
életelevensége: nem tudjuk, vajjon inkább a
főnségnek hódoljunk e, mely a főalakból sugár-

zik, avagy azon rendkívüli gazdagságnak és
változatosságnak, mely a mű részleteiben ke-
délyünket s érzelmeinket lebilincseli s varázslatba
ejti. Erezzük, hogy egy hatalmas művészelve,
átküzdve az emberéletnek nagy benső ellen-
mondásait, végül meglegli mély és magasztos
összhangját minden létezőknek. Bármily ellen-
mondás rejlik is szívünkben, bárhogy is tom-
boljanak kedélyeink az egész kép fölött, mégis
magasztos fölénnyel uralkodik az Istenember
alakja.

Ott áll a törvényház udvarának oszlopos
erkélyén — kiemelve — a megcsufolt, leköpkö-
dött, a megostorozott, arczúcsapkodott Jézus
Krisztus, gunypalástban, megkötözött kézzel,
nádvevesszővel, a királyság gunyjelével. A patakzó
vér barázdát szánt homlokán, szeméit az égre
emelve, fején tüske koszoru. Tőle jobbra Pilátus,
ki haboz, ki nem tudja leküzdeni érzelmeit, el-
torzult arczkifejezéssel, melyen látszik a lélek
nyomása, ezen egyszerű, de sokat jelentő sza-
vakban mutatja: „Ime, az ember!“ melyből
azonban megértjük: „Ime, az Istenember!“ Föl-
tárul előttünk a keresztény hit legmélyebb tar-
talma és megérteni véljük a vallás mysteriumát,
az Istenember eszméjét.

Egész határozottan állithatjuk, hogy Mun-
kácsy ezen a képen személyesítette és festette
meg legmegfelelőbbben az Istenember alakját. A
szemléltet első pillanatra nem is a főalak, hanem
a körülton kívül csoportosult, vadon ordító és
dühöngő tömeg, a felingerelt kedélyek bilincselik
le, mik azonban annál fenségebbnek tünnetik
fel az Istenember alakját. A katonák marcsona
alakja s zord tekintete mintegy a szilárd partot
jelképezi, mely a féktelen nép hullámszásának
biztos határt vet.

A második főcsoport főalakja Mária, az
Isten anyja, Szent Jánossal, kinek karjaiba ájul.
Soha mestari ecset ily szenvedőn, ily alapos
lélektani ismerettel nem örökölte meg az Isten-
ember fájdalmas anyját.

Az előtérben az a nyomorult pupos ki-
tárt kezekkel, a térdeplő, meghajló s gunyo-
lódó tömeg néma magyarázó, egész biztossággal
olvassák le a guny következő szavait: imhol a
zsidók királya, hisz fején a korona, csakhogy
töviséből fonva, rajtad a gunypalást, a gyűlö-
letesség vérvörös színétől rikító, kezében az
uralkodás jelképe, mely azonban csak nádpálca.
Ezt a gunyt tetőpontra a pupos fiu emeli.

Az egész agyarkodó tömeggel mintegy
ellentétet képez a kezét tördelő Magdolna, kinek
arca minden vonásából kitünik, hogy ő Jézus-
ban az Istent látja, ki az atyától küldetve em-
beri testet öltött, hogy szenvedéseivel az egész
emberiséget megváltsa.

Amit a tömeg gunyval, gyűlölettel erősít
meg, azt Magdolna az Istenember iránti imádat-
tal juttatja kifejezésre. Benne tükrözdik a Jézus
alakjából kisugárzó végtelen; ő jelképezi az egész
müben az Istenember lélekkel való imádó fel-
fogását. Ugy a központi főalak egyedüli magya-
rázója a festményben.

Az egész képen meglátszik a mesternek
művészi alkotó fantáziája, a történelmi hűség,
plasztika és a színvegyülék s színpompa egy-
aránt teszik tökéletessé a képet. Ecce Homo!
Imhol az Isten, ki ember alakjában megjelent,
hogy az emberi nemet megváltsa. A keresztény-
ség diadala e mű; és hogy az ihletett nagy mes-
ter juttatja azt kifejezésre, egyben a művészet
diadala is.

Jól esik olvasnom ezeket idegen nemzet
fiától, hogy mily hatással volt lelkiállapotára s
kedélyére; s azt hiszem örömmel tölti be min-
den magyar szívet azon tudat, hogy ezen kép
megalkotóját a magyar nemzet mondhatja ma-
gáénak.

Közlí: Fehér Dezső.

lem talaján új, életre való eszmék fognak teremni.

Nem is gondolunk arra, hogy talán ezen alakítandó egyesület mást mint üdvöset czélozna, mert hiszen már az a tal, hogy kartársak egymással találkozzanak egymásnak észleleteiket közlik, csak hasznos lehet. Végre is bármennyire internacionalis az orvoslás, de mégis váltakozik az a klima, a népfaj, a talajviszonyok, stb. szerint s így minden egyesnek lehetnek olyan észleletei, a melyeket mások csak ritkábban láthatnak, de hasznosan alkalmazhatnak s ilyen szempontból a tisztességben megőregedett falusi doktor bácsi akárhányszor lehetne tapasztalt utmutatója a városi önérzetes fiatal orvosnak. Ezen észlelésekből összejövő kartársaknak alkalmuk lesz egymás megismerésére s egymás megbecsülésére s talán eleje vétetik sok félreértésnek s esetleges czéletalan duszogásnak.

S így egymást jobban megértve az ezen pályán is szemlátomást növekedő bajok is közös megbecsülés tárgyát képezhetik s közös elhatározás alapján egyes kérdések megoldatása insz-czenáltathatik. Főleg a mai napokban egész komplikálttá vált egészségügyi adminisztráció egyes kérdései pontjai is kellő megvilágosítást nyerhetnek.

Mind ezek mellett egyes orvosi társadalmi kérdések is sikeres megoldhatást nyerhetnek a közös egyöntetű elhatározás alapján.

Ilyennek képzeljük az alakuló orvosegyesületet, mely ezáltal nem a régi czéhrendszer felelevenítése, hanem egy a kor kívánalmának megfelelő „segits magadon és megsegít az Isten“ elv alapján fejlődött, a rokonérzelem által létrejött, a hatóság és a nyilvánosság ellenőrzése alatt álló társulat lesz.

Mi ámbár szívesebben látnók, ha kötelező orvosi kamarák jönnének létre, melyek a kormányhatalom által felruházott autoratív jogánál fogva egyes visszaéléseket megszüntethetné.

Egyelőre a társulás ezen megnyilvánulásán is örülünk s üdvözljük az eszmét s kívánjuk, hogy czéljának megfelelőleg a gyakorlatban is beváljon.

-y.

HIREK.

Tájékoztató.

Jan. 30. A könyvnyomd. önképzőkörének tanácsa estélye.
Február 1. I. sz. öngyűlési mulatsága.
Febr. 1. A Magyar Olvasókör estélye.
Február 6. Vasuti hivatalnokok táncestélye.
A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

Közgyűlések.

Január 28-án d. u. 1 órakor, N.-szárcsai takp. részv. társ.
Jan. 30-án d. e. 10 órakor, Tkanizsai közp. takp. részv. társ.
Január 31-én d. u. 3 órakor, N.-becsk. önkéntes tűzoltó-társ.
Január 31-én d. u. 3 órakor, Perlaszi járási takp. részv. társ.
Január 31-én d. u. 2 ó. 6., Nbecskereki munkás képző egyesület.
Jan. 31-én d. e. 11 ó., Tor.-Ozora első tak.- és előleg szövet.
Január 31-én d. u. 2 órakor, Zichyfalvai tak. és hitellegyet.
Február 1-én d. u. 4 órakor, Nbecskereki takarékpénztár.
Február 2-án d. e. 9 ó., Nbecskereki népbank részv. társ.
Február 2-án d. u. 1 órakor, Kübekházi tak. és hitelszövetk.
Február 8-án d. u. 3 órakor, Tor. megyei tak. és hitelbank.
Február 4-án, Lárárföldi új tak. és előlegszövetk.
Febr. 7. Orsz. vörös k. e. nagybecsk. főköjének közgyűlése.
Február 14-én d. e. 11 órakor, N.-Kömlői népbank.
Február 11. d. u. 2 órakor, Perlaszi új tak. szövetkezet.
Feb. 14. d. e. 10 ó. Beodra karlovai tak. és előleg szövetk.
Február 14. d. e. 11 ó. Beodra karlovai önszegélyző szövetk.

— Személyi hír. Rónay Jenő főispán Kis Zomborból, hol nővére temetésén vett részt, visszaérkezett Nagybecskerekre.

— Anyakönyvi helyettes. Báró Pachtenkireh Oszkár, Nagybecskerek városának ujonnan kinevezett helyettes anyakönyvvezetője ma letette a hivatalos esküt s megkezdte működését.

— A Torontál vármegyei központi hitelintézet mint szövetkezet folyó évi január hó 31-én délelőtti 10 órakor az alispáni kisteremben igazgatósági ülést tart. Tanácskozási tárgyak: 1. Jelentés az üzletrészek mennyiségéről és az eddig befolyt összegekről. 2. Határozathozatal a czéjgyűlés tárgyában. 3. Pénztári kezelés és könyvvitel rendezése, intézeti helyiség bérlése. 4. Jelentés az eddig megalakult községi szövetkezetekről. 5. Esetleges indítványok.

— A veteránok zászlója. A miniszterelnök a nagybecskereki magyar hadastyán-egyesületnek Magyarország külön czimerének az egyesületi zászlón való használatát az 1883: XVIII. t. csikk alapján megengedte.

— Uj közjegyzőség. Az igazságügyminiszter a nagyikindai törvényszék kerületéhez tartozó törökkanizsai járásbírószék területére Török-Kanizsa székhellyel külön kir. közjegyzőséget rendszeresített, a mely közjegyzőség a temesvári közjegyzői kamarához fog tartozni. Ezen rendszeresítés folytán a nagyszentmiklósi közjegyzőnek hatósági köre a nagyszentmiklósi járásbírószék területére szorítkozik.

— A főispán estélye. Említettük már, hogy Rónay Jenő főispán február hó 27-ére estélyt tervezett, a mely most a családi gyász miatt elmarad. A meghívottak annál nagyobb sajnálattal kénytelenek ezt tudomásul venni, mert főispáni estélyeken a társadalom cremeje szokott összegyűlni és a hangulat a legkedélyesebb, legfesztelebb.

— Gólya a hajásban. Télén át a gólyák kapisonokat, kendőket viselnek s csak olyan házakba szoktak járni, ahol a megjelenésük után rövid időre egy apró gyerek sírása hallatszik. Hogy télén a vadászok hajásban nyul helyett gólyát találtak volna a hó tetején, arra a legöregebb leipuskások sem emlékeznek. Most egy délortontali községből írják, hogy az ottani Nimródok akadtak a hajásban egy ilyen állatra. Valószínű azonban, hogy valamely gyerekzobából tévedt oda.

— Az I. sz. öngyűlés jelmest estélye az előjelekből következtetve egyike lesz az idei farsang legsikerültebb multságainak. Nap nap után többen csináltatnak jelmest s készülődik a város színe-java az estélyre. Érdekes, mulattató meglepetésekről, milyen még nem volt Nagybecskereken, gondoskodik a rendezőség, hogy a nem tánczó közönségnek is legyen része a szórakozásban. Az estély — melyre vidékről is sokan jönnek be — mint tudva van febr. 1-én lesz a Kaszinó termeiben. A jótékony czél iránti tekintetből a öngyűlés felülfizetéseket köszönettel fogad és hirtalpig fogja nyugtatni.

— Lányok bálja. Megirtuk annak idején, hogy Kis-Zomborban nyolcs fiatal leány jótékony czélú bált akar rendezni, mely e hó 24-én folyt volna le. A multság azonban a Rónay család gyásza miatt elmarad, a mi élénk tanubizonyosága annak, mennyire ragazkodik a kis-zombori lakosság a Rónay családhoz, hogy még a gyászban is részt vesz és nem akarja azt mulatsággal megzavarni.

— A temesvári főgimnázium. Temesvárról írják: A vallás- és közoktatásügyi miniszternek tegnap érkezett le a városhoz azon rendele, melyben a tervbe vett temesvári állami főgimnázium ideiglenes elhelyezésére vonatkozó s a városi tanács által január 7-én felterjesztett közgyűlési határozatot jóváhagyólag tudomásul vette. A miniszteri rendelet ezzel egyidejűleg közli azon feltételeket, melyeknek teljesítése után hajlandó a teljes állami főgimnáziumot biztosítani. A miniszter feltételei pontokba foglalva a következők: 1. Temesvár sz. kir. város a belváros szélén, a Hunyady-szertár és az erdélyi laktanya között fekvő, a várfalak lebontása által nyerendő 1400 □-öl nagyságú telket, melynek helyszínrajza a kiállítandó szerződéshez melléklendő, az új főgimnázium czéljaira az állami kincstárnak ingyen átengedi és tulajdonába bocsátja. 2. Temesvár sz. kir. város az állami főgimnázium építési költségeihez 50.000 frttal járul s ezen összeget még az 1897. év folyamán a temesvári kir. adóhivatalba be szállítja. 3. A város kötelezi magát arra, hogy a kath. főgimnázium czéljaira eddig fizetett járulékokat teljes összegükben továbbra is fizeti. 4. A város minden időre lemond a temesvári kath. főgimnázium tandíjára nézve és fennálló igényeiről, illetőleg tandíjosztalékáról.

— Beszeda. „Szv. Száva“ ünnepe alkalmából a helybeli szerb egyházi dalegylet a városi színházban hangversenyt rendezett, melynek minden egyes száma jól sikerült, a vegyes kar — mint mindig — szépen énekelt, Szvircoevics Bogdán ur csinos beszédben ismertette és méltatta szent Száva életét, Kudics Marija k. a szabatos és érdekes előadása a zongorán, valamint Szvilengatyn Dusan, Marinkovits Pal, Kohn Ignác és Neumann Mór urak éneke (quartettenben) is nagy tetszést aratott. Dícséret illeti Hornung Marija k. a zongorajátékát is, ki a vegyes kart kísérte. A hangverseny után Milán jó zenéje mellett reggelig tartó tánc volt a színházban.

— Farsang a megyében. A bégaszent-györgyi társaskör folyó hó 30-án saját helyiségben táncmulatságot rendez. Beléptidj sze mélyenkint 50 kr, családjegy 1 frt 20 kr. — Ugyancsak 30-án rendez tombolával egybekötött táncestélyt a szerb ittebei olvasókör. Beléptidj személyenkint 80 kr, családjegy 2 frt.

— Az ovoda. A nagybecskereki jótékony öngyűlés által fenntartott ovodát, mely a téli hónapok alatt zárva volt, mint az elnökség részéről értesültünk, február elsején ismét megnyitják.

— Áradás. A legutóbbi esőzések következtében a Béga ismét áradni kezd. Hozzájárul még ehhez a néhány nap óta érezhető meleg déli szél, mely elolvasztja a hegyeken a havat s így a lefolyó víz mind a Bégába ömlik. A Béga mentén azonban eddig komoly veszélyről nem panaszkodhatunk. Annál nagyobb a baj Pancsova alatt, a hol a Duna az utolsó napokban ezrekre menő kárt okozott, melyet főleg a szegény csángó telepesek szenvednek meg.

— A resiczai munkások forrongása. Resiczabányáról jelentik, hogy az elégedetlenség, az elkeseredés az Osztrák Magyar Államvasutas társaság telepein egyre terjed. Az aninai lázadás a resiczai munkások közt is forrongást keltett. Tegnap az összes munkások visszaadták főnökeiknek az új társadalmi szabályokat, sőt a henger és kavartómekek munkásai közt, akik 1100-an vannak, már-már kitört a sztrájk is. A főtisztartóságnak csak azzal sikerült egy kissé lecsendesíteni a munkásokat, hogy az új alapszabályok szerint való munkabérlévonást felfüggesztette addig, amíg a minisztérium nem dönt a memorandum dolgában. Ez kissé megnyugtatta a munkásokat, de valószínű, hogy abban az esetben, ha a társaság a legközelebbi fizetés alkalmából nem teljesítette ezt az ígértét, mindjárt kitör a sztrájk. — Vasárnap délelőtt a munkásoknak egy bizottsága járult Schéda György főtisztartóhoz s kérték, hogy a régi alapszabályok szerint rendelje el a levonásokat. Ezt Schéda nem ígérte meg, csak annyit mondott, hogy addig egyáltalában nem fognak levonni a munkabérből, amíg az új alapszabályok vitás pontjára nézve az igazgatóság, a munkások és a minisztérium közt egyezés nem történik. A társaság végre is kénytelen lesz belátni, hogy saját magát dönti legnagyobb veszedelembé, ha mindenáron a munkásokra akarja erőtetni az ádatlan új alapszabályokat.

— Millen idő. . . Valóságos szenzáció mostanában az idő. A legáprilisabb április sem szolgál annyi meglepetéssel, mint ez az idei tél. Azaz ezennel visszavonom a „tél“ elnevezést. Avagy nevezhető-e télnek, amikor a czukrásznak mesterséges jéggel kell behütenie a fagyialtot, örületes nagy üzleteket csinálnak a gummi cipőgyárosok és melancholikusok a korcsolya árusok? Hiába szözzék a korcsolya pályát. Jég csak nincsen rajta, legföllebb a békák ringatják magukat abban az illúzióban, hogy ők most a tenger sós vizében vannak. És mindez egy hírert van. Igen, egy hír miatt. Az időt dícsértük benne, hogy mily szép, ropogós hideggé vált egyszerre. Az aztán előrelátható volt, hogy másnapra eltűnik jég, fagy, meg minden egyéb, csak a hír marad meg, míg ember él a földön.

— Színházigazgató és udvarló. Emberemlékezet óta sok bajuk volt egymással a direktoroknak és az udvarlóknak. Egy ilyen affér legutóbb Genfben játszódott le, a hol az udvarló és az ottani városi színház direktora egészen a tettlegességig mentek, amitt, hogy a direktor nem akarta az udvarlót beereszteni imárottja páholyába, a ki különben a színház egyik szépe volt. Az szférnek az lett az érdekes vége, hogy a városi hatóság beleavatkozott a dologba és az udvarlót eltöltötte a színházbajrástól. Természetesen azt a furcsa határozatot megfelelőbbé és most a törvényszék fog dönteni a városi tanács e furcsa határozata felett.

— Peták százados büntetése. A szombathelyi családi dráma hőse, Peták Emil fölött — mint egy pozsonyi német lap írja — már ítékezett a hadbírószék, két évi várfogsággal és tisztirangjának elvesztésével sújtván a századost. Peták büne tudvalevőleg az volt, hogy revollyerrel rálőtt feleségére és két tisztársára, a kik mindnyájan súlyos sebeket kaptak s életbenmaradásuk is kétséges volt. Most már mindnyájan meggyógyultak annyira, a mennyire. A dráma szereplői elkerültek Szombathelyről s folyik a válópör a szép asszony és a százados között.

— Czimbitorlás. Egy erfurti magkereskedő, Schmidt J. C., nem elégszik meg, hogy ő nemet császári kir. szállító, hanem, mint hirdetéseiben olvasható, új czime: erfurti császári és kir. udvari szállító. Még eddig Erfurtnak nincs külön császárija, vagy csak nem akarja a magyar közönséget félrevezetni, hogy osztrák császári és magy. kir. udvari szállító?

Gyászrovat.

Borzecky Sándorné temetése.

Kazarezi Borzecky Sándorné, született zombori Rónay Sarolta hült tetemét tegnap helyezték örök nyugalomra a kis-zombori családi sírboltban. A temetés alkalmával újból bebisonyult az az őszinte tisztelet és ragaszkodás, melylyel az egész vármegye közönsége viseltetik a Rónay család iránt. Ott voltak az összes rokonok és jóbarátok s miután az elhunyt urnő egyik fia huszártiszt, a III. huszárezred tisztikarának képviselője, de ott volt Kis Zombor egész lakossága is, mely a Rónay családdal együtt gyászolt a szeretett család egyik legkedvesebb tagjának ravatalánál.

A gyászmise után Arpás Gyula plébános elvégezte a gyászszertartást s ezután a családi sírboltban örök nyugalomra helyezték Borzecky Sándorné földi maradványait. A koporsót nagyszámú, szebbnél-szebb koszorúk borították.

Béke hamvaira!

Temesvárról írják, hogy tegnap délután helyezték örök nyugalomra Kácsér Romulus hírlapíró társunk fiatal nejét általános részvét mellett. A ravatalt szebbnél-szebb koszorúk borították. Köztük volt a temesvári hírlapíróknak koszorúja is, melyet Mayer József helyezett a ravatalra. A koszorú szalagján ez a felírás állt: "Kartársuk boldogult nejenek a temesvári hírlapírók."

Dienstl Ödön honvédszászados, mint Bécsből telegrafálják, ma délelőtt influenza miatt meghalt. A megboldogultban Dienstl Emilia kisasszony, nagybecskereki tanítónő testvérbátyját gyászolja.

Irodalom és művészet.

* Zempléni Árpád versei. A magyar irodalom egyik legtehetségesebb dalnoka, Zempléni Árpád, most rendezti sajtó alá újabb verseit. A fiatal poéta neve sokkal jobban ismert az irodalomban, semhogy bővebben kellene ajánlanunk. A mű vastag szép papíroson, nyolcz iv terjedelemben huszvétra fog megjelenni. Ara füzve 50 kr, diszkötésben 1 frt 50. Az előfizetési pénzek a szerző lakására (Budapest, Ferencz város, Czuczor-utca 8. sz.) küldendők márczius közepéig. Zempléni több csinos verset is mellékelte előfizetési felhívásához, melyek közül itt adjuk a következő csinos apróságát:

A kézesők.

A kézesők semmi áron
Még nem szerelmi jel,
Vészjelző a határon,
Hogy itt vigyázni kell.

Egy elhallgatott bók az,
Kér éltet vagy halált;
Egy elhibázott csók az,
Mely ajhat nem talált.

* A népszínház új bérlője. A népszínházi bizottság tegnap megtartott ülésében Evva Lajos és Zseny József ajánlatának mellőzésével a színház bérlését ez év október elsejétől kezdve Porzolt Kálmánnak adta át. A határozatot a bizottság egyhangulag hozta s a szerződést az új igazgatóval nemcsak a már meg is fogja kötni.

* Aphrodite. Sachs és Pollák kiadása, Budapest. Fordította: Dr. Rózsa Géza, Ambrus Zoltán, a kiváló magyar író, egyik legelső esztétikusunk, Kiss József előkelő lapjában, a Hétben hosszabb cikket írt az Aphrodite-ről, melyből érdekesnek tartjuk kiemelni a következőket: Aphrodite istenszónya 1896. évvel a mi Urunk Jézus Krisztus születése után megjelent Páris városának piacon s szokásához híven, lámba ejtett mintegy isteneiser szegény halandót. Pedig nem is a maga isteni meztelenségében, hanem papírosba öltöztetve jelent meg; s nem is az egész világ, csak egyes választottak előtt mutatkozott, a minden piaconál kisebb könyves piacon. Szóval — hisz önként értik már ezt a mi éktelenül sallangos újságírói nyelvünket — Párisban nemrég szenzációs sikere volt egy könyvnek, melynek hősnője: Aphrodite. Azaz tulajdonképpen nem is Aphrodite, hanem egy alexandriai hetaira, aki szép volt, mint maga az Anadyomene s aki életének egy magasabb pillanatában úgy jelenhetett meg Alexandria nepe előtt, hogy az álmélkodó sokaság a földre szállott Aphroditénak nézte. Ennek a csodás szépségű alexandriai leánynak a története. Pierre Louys-t

egy pár hónap alatt híres íróvá tette Pierre Louys huszonöt esztendő fiatal ember, akiről Aphrodite-je előtt édes-keveset tudott a világ. Irt ugyan már vagy öt-hat kötetet, mint jó hellenista, lefordította Meleagert s fordított egyebeket is; de ezek a munkái egy szűk baráti körön kívül nem igen keltettek figyelmet. Annál nagyobb feltűnést okozott Aphrodite-je; az első kiadásokat valószínűleg szetkapkodták, egy hétig minden párisi újság az új csillagról cikkezett s Louys egy szép nap arra ébredt, hogy többet beszélnek róla, mint Sarah Bernhardt-ról. Párisban még megtörténik ilyesmi. Az a könyvvárosi siker, amely Aphrodite-nek jutott osztályrészül, bizonyára Párisban sem mindennapi dolog. Az előttem levő példány az ötvenötödik kiadásból való. Ekkora „record“ ott is igen kevés írónak adatott s a francia irodalomnak van akárhány kitűnősége, aki soha se viszi többre két három kiadásnál. Mindez rendkívüli dolog; de az már csoda, ami következik. Ennek a francia könyvnek, igaz, hogy szűkebb, ha úgy tetszik: legszűkebb körben, de nálunk is kivételes sikere volt. Eljutott oda is, ahol francia könyveket csak nagyritkán olvasnak; az írók és művészek kis világában szinte rajongással beszéltek és beszélnek róla. Nem tudok francia könyvet melyet nálunk ennyien olvastak s ennyien megszerettek. Egy eleven Aphrodite sem szereshetett volna egy pár hét alatt nagyobb ismeretséget s ez nálunk, a könyv gyűlölet ősi földjén, történik!

Legújabb hírek.

Jókai főrendiházi tag.

Budapest, január 26. A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot közli:

A főrendiház szervezetének módosításáról szóló 1885. évi VII. törvényczikk 5. §-a alapján magyar minisztertanácsom előterjesztésére, dr. Jókai Mórt élethossziglan a főrendiház tagjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1897. évi január hó 23-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

B. Bánffy s. k.

Merénylet egy vonat ellen.

Budapest, január 26. A bécs—varsói vonalon a napokban vasuti szerencsétlenség történt. Ismeretlen tettesek Skiernewice állomás közelében a vágányokra nagy köveket helyeztek s a gyorsvonat óriási rázkódással akadt meg utjában. A mozdony jelentékenyen megsérült s az utasok közül is többen szenvedtek sérüléseket. Közöttük voltak Trnabetskoi herceg, Minszk kormányzója, Klodov gróf vilnai marsal is. A tetteseknek még nem akadtak nyomára.

Az orosz külügyminiszter utja.

Páris, jan. 26. Mint hírlík, Muraviev péntek este Berlinbe fog utazni, a hol, úgy mint Párisban, két napig szándékozik maradni. Muravievnek berlini utazása a lapok mai fejtegetéseire, melynek Muraviev párisi látogatására vonatkoznak, félreismerhetlen hatást gyakorolt. A francia kormány Muraviev látogatásától újabb nagy sikert remél, még pedig a czukorpremiümök parlamenti megszavazása által. A kormány nem tételezheti föl a kamaráról azt, hogy akkor dezavválják, a mikor legjobb barátja lesz Párisban, a ki az ország erejéről és egyetértéséről akar meggyőződést szerezni.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése január 28-án.)

Budapest, jan. 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház ma folytatta a belügyminiszteri tárcza költségvetésének tárgyalását, melynek első szónoka a néppárti Mócsy Antal volt, ki a választási visszaélésekről perorált.

Ruffy Pál szabadelvű párti rámutat azon sajnálatos körülményre, hogy a néppárt nyugat felé terjed; Pichler Győző pedig Tallián Bélával polemizál és a munkáskérdést feszegeti, A vitát holnap folytatják.

A csár állapota.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai pétervári lapok megegyezően a csár állapotáról keringő híreket és azt teljesen kielégítőnek mondják.

Szerb alambriak utazása.

Budapest, január 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádból telegrafálják, hogy Garasanin szerb követ a francia udvarnál ma Párisba visszautazott. Szimics miniszterelnök holnap indul Bécsbe, hogy királyunknak átadja visszahívó levelét.

A tőzsdéről.

Budapest, jan. 27. (A becskereki Lloyd társulat távirata.) Kötöttet buza őszire 7.53—57, buza tavaszra 8.9—10, buza május júniusra 8.8—9, tengeri május-júniusra 3.95—96, zab 6.8—10, repce 14.20—30. A búzában a kínálat lanya, készáru 1/2 krral olcsóbb és nehezen elhelyezhető.

Hirdetések.

Üzlet-eladás.

Csernovitz utca 1631. szám alatti

szatócs-üzlet

szabadkézből eladó.

Közelebbi felvilágosítás ott adatik.

149—31

1171. szám 1896.

Pancsovai főszolgabírószágtól.

Pályázat.

Miután a körállatorvosi állások betöltése tárgyában 1895. évi július hó 30. és szeptember hó 9-én fenti szám alatt kibocsátott pályázatok eredményre nem vezettek, a pályázatokat újlag kirom azzal, hogy a pancsovai járás területén 3 körállatorvosi állás rendszerezett, jelesen:

1. Glogon székhelylyel, a mely körben Csenta, Almás, Bárányos, Boreza, Baránda, Glogon, Szeferkin és Oppova községek tartoznak.

2. Homolicz székhelylyel, a mely körben Homolicz, Hertelendyfalva, Sándoregyháza, Sztarcsova és Bresztovác községek tartoznak.

3. Révaufalu székhelylyel, a mely körben Révaufalu, Franzfeld, Czrepaja és Dolova községek.

Ezen állások évi 400—400 frt fizetés és ezen kívül a Homolicz állásnál évi 120 frt lakbér, valamint a községi- és körállatorvosi állomások szervezése tárgyában 44121. szám alatt kiadott megyei szabályrendeletben meghatározott díjakkal vannak összekötve. A midőn ezen állásokválasztás útján leendő betöltésére a határidő Glogon székhelyen 1897. évi február 9. napjának d. e. 10 óráját, Homolicz székhelyen 1897. évi február 12. napjának d. e. 9 óráját és Révaufalu székhelyen 1897. évi február 16. d. e. 10 óráját kitűzöm, felhívom pályázni szándékozókat, miszerint az 1883. évi I. t.-cz. értelmében felfüggesztett pályázataikat 1897. évi febr. hó 8-ig napjának déli 12 órájáig mutatásuk be. A későbbben érkezett pályázatok figyelembe vehetők nem lesznek.

Pancsován, 1896. évi december hó 7-én.

Jablonszky,
főszolgabíró.

28—31

Meghívó.

A „Perlaszi új takarékszövetkezet“ t. cz. tagjai ezennel tisztelettel meghívják a folyó évi február hó 11-én, d. u. 2 órakor, a Grassnek-féle vendéglő helyiségeiben megtartandó

IX. rendes közgyűlésre.**Napirend:**

1. Egy elnök ad hoc választása.
2. Az igazgatóság jelentése.
3. A felügyelő bizottság jelentése és a felmentvény megadása az igazgatóság- és a felügyelő bizottságnak.
4. A tiszta nyereség fölötti határozat.
5. Az igazgatóság kiegészítése.
6. A felügyelő bizottság kiegészítése.
7. Határozathozatal a szövetkezet felszámolása, vagy pedig időtartamának meghosszabbítása tárgyában.
8. Három hitelesítő választása.

Perlaszon, 1897. évi január hó 25-én.

Az igazgatóság.

Einladung.

Die p. t. Mitglieder der „Perlaszer neuen Spar-Genossenschaft“ werden hiemit zu der am 11. Februar l. J. Nm. 2 Uhr, in den Gasthaus-Localitäten des Herrn Grassnek abzuhaltenden

IX. ord. Generalversammlung

höflichst eingeladen.

Tagesordnung:

1. Wahl eines Präses ad hoc.
2. Bericht der Direction.
3. Bericht des Aufsichtsrathes und Ertheilung des Abschlusses für die Direction als auch für den Aufsichtsrath.
4. Bestimmung bezüglich des Reingewinnes.
5. Ergänzung der Direction.
6. Ergänzung des Aufsichtsrathes.
7. Beschlussfassung in Angelegenheit der Liquidirung, oder des Weiterbestandes der Genossenschaft.
8. Wahl von drei Authentikatoren.

Perlasz, am 25. Januar 1897.

Die Direction

A „Perlaszi új takarékszövetkezet“ 1896. évi zármérlege.**Schluss-Bilanz der „Perlaszer neuen Spar-Genossenschaft“ pro 1896.****VAGYON — AKTIVA.**

Pénztári készlet — Cassa-Conto	498.83
Váltó-számla — Wechsel-Conto 746 St.	79289.—
Giró-számla — Giro-Conto	168.25
Előleg-számla — Vorschuss-Conto	44.55
	<hr/>
	80000.63

TEHER — PASSIVA.

Részletfizetés-számla — Theilhaber-Conto	24183.—
Osztalék számla — Dividenden-Conto	9850.26
Tartalékalap számla — Reservetfond-Conto	4000.—
Betétek-számla — Einleger-Conto 24 St.	5303.—
Visszeszámitolási-szla — Reescompte-Conto	31990.—
1896. évi tiszta nyereség — Reingewinn pro 1896.	4674.37
	<hr/>
	80000.63

Nyereség- és veszteség-számla 1896. évre. — Gewinn und Verlust-Conto pro 1896.**TARTOZIK — SOLL**

Illeték-számla — Bemessungs-Conto	9.08
Üzleti kiadások — Regie-Conto	20.15
Visszeszámit. kamat — Reescomptezinsen-Conto	2465.62
Tisztviselői fizetés — Besoldungs-Conto	950.—
Szolgafizetés — Dienerlohn-Conto	110.—
Felvett betéti kamat — Einlegerzinsen	107.53
Házbér-számla — Miethe	100.—
Adó-számla — Steuer-Conto	508.55
Kamatok utáni adó — Einl. Zins-Conto	10.77
Jelenléti jegyek — Präsenzmarken	341.—
1896. évi tiszta nyereség — Reingew. pro 1896.	4674.37
	<hr/>
	9297.07

KÖVETEL — HABEN.

Átíratási-díj — Umschreibgeb-Conto	2.50
Részj. könyvek után — Büchelgeld-Conto	1.—
Váltók utáni kamat — Wechselzinsen-Conto	9293.57
	<hr/>
	9297.07

A 4674 frt 37 krnyi tiszta nyereségből egy-egy részjegyre 8 frt $72\frac{45}{100}$ kr. jut. A szövetkezetnek 536 részjegye van s 65 tagot számlál. Az 1896. üzletévben 23 részjegy iratott át. Kilépés nem történt. A 8 frt $72\frac{45}{100}$ krnyi nyereségből egy-egy részjegyre 5 frt 20 kr. mint 1897. évi befizetés könyveltetik el, a fennmaradó 3 frt $52\frac{45}{100}$ kr. pedig az osztalék járára iratik. Felmondattott 30 részjegy.

Kelt Perlaszon, 1896. évi december hó 31-én.

Vom Reingewinne per 4674 fl. 37 kr. entfällt per Anth. 8 fl. $72\frac{45}{100}$ kr. Die Genossenschaft hat 536 Antheile und zählt 65 Mitglieder. Im Geschäftsjahre 1896 wurden 23 Anth. übertragen. Ausgetreten ist kein Mitglied. Vom Reingewinn per 8 fl. $72\frac{45}{100}$ kr. wird per Anth. 5 fl. 20 kr. als Einzahlung pro 1897 verbucht, der verbleibende Rest per 3 fl. $52\frac{45}{100}$ kr. wird jedoch zu Gunsten des Dividenden-Contos gutgebucht. Gekündigt wurden 30 Antheile.

Perlasz, am 31. Dezember 1896.

A könyvvivőségért — Für die Buchhaltung:
Eisler Gyula s. k. könyvelő.

A pénztárért — Für die Cassa:
Walkó Károly s. k. pénztárnok.

Az igazgatóságért — Für die Direction:
Grassnek F. s. k., vezér-igazgató.

Kolpaszky Gyula s. k.

Janda Ferencz s. k.

Wabrinetz György s. k.

Grassnek Győző s. k.

Tisztelt közgyűlés!

Jelen zármérleg, nyereség- és veszteség számlát az intézeti fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk, minden részben helyesnek találtuk.

Kelt Perlaszon, 1896. évi december hó 31-én.

Geehrte Generalversammlung!

Vorstehende Bilanz, Gewinn- und Verlust-Conto haben wir mit allen Haupt- und Nebenbüchern der Genossenschaft verglichen und in allen Theilen für richtig befunden.

Perlasz, am 31. Dezember 1896.

Moldoványi László s. k.

A felügyelő bizottság — Der Aufsichtsrath:

Berger Jakab s. k.

Kirchner Ferencz s. k.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskerekén.